

PATVIRTINTA
Valstybės įmonės Ignalinos atominės
elektrinės generalinio direktoriaus
2021 m. sausio 12 d.
įsakymu Nr. ĮsTa-12

MOKYMŲ AVARINĖS PARENGTIES IR CIVILINĖS SAUGOS KLAUSIMAIS PLANAVIMO IR ORGANIZAVIMO VĮ IAE INSTRUKCIJA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokymų avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais planavimo ir organizavimo VĮ IAE instrukcija skirta personalo parengimui bei ugdymui avarinės parengties ir civilinės saugos srityje užtikrinti. Instrukcija nustato avarinės parengties ir civilinės saugos mokymų, treniruočių ir pratybų pravedimo organizavimo bendrą tvarką valstybės įmonėje Ignalinos atominėje elektrinėje (toliau – įmonė, VĮ IAE).

2. Ši instrukcija yra APP sudėtinė dalis ir pakeičia Avarinio planavimo ir apmokymo avarinės parengties bei civilinės saugos klausimais organizavimo VĮ IAE instrukciją, DVSta-0812-24V3.

3. Šia instrukcija naudojasi įmonės generalinis direktorius, END direktorius, TPT vadovas, SP ir KVS saugos priežiūros grupės personalas, organizuojant įmonėje darbą avarinės parengties ir civilinės saugos srityje. Šia instrukcija taip pat naudojasi įmonės departamentų direktoriai, tarnybų ir padalinių vadovai, įmonės inžinerinis techninis personalas, vykdamas APP numatytas funkcijas, ruošiant ir ugdant įmonės APO struktūros sudėtyje esantį personalą.

Nuorodos

4. Ši instrukcija parengta vadovaujantis Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės avarinės parengties plane, DVSta-0841-1, nurodytais dokumentais bei:

4.1. Civilinės saugos mokymo tvarkos aprašu, DVSnd-0008-11;

4.2. Ūkinių subjektų ir kitų įstaigų darbuotojų civilinės saugos mokymo tipine programa, DVSnd-0010-1.

Apibrėžimai ir sutrumpinimai

5. Šioje instrukcijoje naudojami tokie apibrėžimai:

5.1. **Branduolinių ar radiologinių avarijų klasė** (toliau – avarijos klasė) – bendrų požymių turinti branduolinių ar radiologinių avarijų, kurioms įvykus turi būti taikomas toks pat ar panašus avarinis reagavimas, klasifikacinė grupė.

5.2. **Avarijų valdymo centras** – patalpa, skirta įmonės Avarinės parengties organizacijos darbui avarijų metu, aprūpinta ryšio ir valdymo priemonėmis.

5.3. **Avarinė parengtis** – gebėjimas veiksmingai sumažinti padarinius branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų, taip pat bet kokių kitų įvykių, galinčių kelti pavojų žmonių sveikatai ir saugumui, jų turtui ir aplinkai ir atsitinkančių dėl branduolinės energetikos objektų veiklos ar branduolinių ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagų naudojimo.

5.4. **Avarinės parengties ištekliai** – materialinės techninės priemonės, skirtos avarijos VĮ IAE BEO atveju asmeninei ir kolektyvinei personalo apsaugai nuo pavojingų medžiagų, radioaktyviosios spinduliuotės, radiacinei kontrolei ir personalo sanitarinio švarinimo, avarijos padarinių lokalizavimo ir likvidavimo avarinių darbų vykdymui.

5.5. **Avarinės parengties organizacija** – struktūra, kurią sudaro įmonėje dirbantys kvalifikuoti specialistai, išmokyti ir parengti susidoroti su objekte susidariusiomis avarinėmis situacijomis.

5.6. **Avarinės parengties planas** – dokumentas, nustatantis organizacines, finansines, technines, medicinines, evakavimo ir kitas priemones, kurių imamasi įvykus avarijai įmonės BEO, siekiant apsaugoti darbuotojus, gyventojus ir aplinką nuo avarijos padarinių.

5.7. **Avarinis reagavimas** – veiksmai branduolinės ar radiologinės avarijos padariniams žmonių gyvybei, sveikatai, turtui ir aplinkai sušvelninti.

5.8. **Civilinės saugos pratybos** – civilinės saugos sistemos parengties patikrinimas ir valstybės bei savivaldybių institucijų, kitų institucijų, ūkio subjektų apmokymas, kai tikrinami veiksmai ir procedūros, numatyti ekstremalių situacijų valdymo planuose, numatomomis ekstremaliomis sąlygomis, tobulinami valdymo įgūdžiai, apmokomi praktiškai organizuoti gyventojų ir turto apsaugą nuo ekstremalių situacijų bei atlikti gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, likviduoti įvykius, ekstremalius įvykius arba ekstremalias situacijas bei šalinti jų pasekmes.

5.9. **Civilinės saugos sistemos parengtis** – civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimas reaguoti į susidariusią ekstremalią situaciją.

5.10. **Grupinės pratybos** – nuoseklus įvykio, ekstremalaus įvykio arba ekstremalios situacijos (toliau – pratybų situacijos) pratybų aprašyme pateikto valdymo aptarimas, kurio metu dalyvaujantys civilinės saugos sistemos subjektų dalyviai patikslina ir tarpusavyje suderina reagavimo ir pasekmių šalinimo veiksmus.

5.11. **Funkcinės pratybos** – specialūs civilinės saugos sistemos subjektų pratimai, skirti atskiroms funkcijoms, numatytoms šiems subjektams civilinės saugos srityje, jų atlikimo apmokymo įvertinimui ir tobulinimui.

5.12. **Kompleksinės pratybos** – specialios civilinės saugos sistemos subjektų pratybos, skirtos įvertinti ir tobulinti jų gebėjimus valdyti atitinkamą ekstremalią situaciją.

6. Šioje instrukcijoje naudojami tokie sutrumpinimai:

AAP – asmeninės apsaugos priemonės;

AP – avarinė parengtis;

APO – Avarinės parengties organizacija;

APO AVC – Avarinės parengties organizacijos avarijų valdymo centras;

APP – VĮ IAE avarinės parengties planas;

BEO – branduolinės energetikos objektas;

CS – civilinė sauga;

END – Eksploatacijos nutraukimo departamentas;

FST – Fizinės saugos tarnyba;

GS – gaisrinė sauga;

KR ir AD – Korporatyvinių reikalų ir administravimo departamentas;

PAGD – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie VRM.

PS – Personalo skyrius;

SAZ – sanitarinė apsaugos zona;

SP ir KVS – Saugos priežiūros ir kokybės valdymo skyrius;

TPT – Techninės priežiūros tarnyba;

VP ir FD – Veiklos planavimo ir finansų departamentas.

II SKYRIUS MOKYMŲ ORGANIZAVIMAS IR PRAVEDIMAS

Įmonės APO personalo mokymų AP ir CS temomis tvarka

7. Visas įmonės personalas turi būti apmokytas reaguoti į avarijas bei elgtis avarijos sąlygomis.

8. Viso įmonės personalo apmokymas AP ir CS klausimais numato:

8.1. instruktavimų pravedimą:

- įvadinio;
- pirminio (darbo vietoje);
- periodinio (darbo vietoje);
- papildomo (darbo vietoje).

8.2. **pirminį apmokymą AP ir CS klausimais ir žinių patikrinimą** pagal pareigybei keliamus reikalavimus;

8.3. **periodišką personalo žinių patikrinimą AP ir CS srityje** vykdant eilinį atestavimą pareigoms;

8.4. **tolesnį personalo apmokymą AP ir CS klausimais.**

9. Priimamas dirbti įmonėje personalas (po darbo sutarties pasirašymo) turi išklaudyti įvadinį instruktavimą AP ir CS klausimais, kuris pravedamas kartu su įvadiniu instruktavimu gaisrinės saugos klausimais.

10. Įvadinį instruktavimą praveda SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius 31 pastato 310 patalpoje pagal atmintinę, pateiktą šios instrukcijos 4 priede.

11. Įvadinio instruktavimo AP ir CS klausimais pravedimas fiksuojamas Įvadiniu instruktavimų avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais žurnale su instruktuojančiojo ir instruktuojamojo parašais. Žurnalo forma pateikta šios instrukcijos 5 priede.

12. Pirminis instruktavimas AP ir CS klausimais pravedamas darbo vietoje kartu su pirminiu instruktavimu gaisrinės saugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais pagal reikalavimus, nurodytus VĮ Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tvarkos apraše, DVSta-0708-5.

13. Apie pirminio instruktavimo AP ir CS klausimais pravedimą įrašoma Darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimų registravimo žurnale darbo vietoje tvarka, nurodyta VĮ Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tvarkos apraše, DVSta-0708-5. Žurnale pasirašo instruktuojantysis ir instruktuojamasis.

14. Periodinis (darbo vietoje) instruktavimas AP ir CS klausimais pravedamas visam įmonės personalui ne rečiau, kaip vieną kartą per metus (nuo sausio mėnesio 1-os iki 15-os dienos) kartu su instruktavimu gaisrinės saugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais. Jis pravedamas pagal patvirtintą Periodinių instruktavimų darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais grafiką, kuris rengiamas pagal VĮ Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tvarkos aprašą, DVSta-0708-5.

15. Apie periodinio (darbo vietoje) instruktavimo AP ir CS pravedimą įrašoma Darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimų registravimo žurnale darbo vietoje tvarka, nurodyta VĮ Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tvarkos apraše, DVSta-0708-5. Žurnale pasirašo instruktuojantysis ir instruktuojamasis.

16. Papildomas instruktavimas AP ir CS klausimais pravedamas darbuotojams pasikeitus APP ir avarinės parengties instrukcijoms, taip pat įsigaliojus naujam APP ir avarinės parengties instrukcijoms bei vadovybės pavedimu.

17. Papildomas instruktavimas darbo vietoje pravedamas ir įforminamas tvarka, nustatyta VĮ Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tvarkos apraše, DVSta-0708-5.

18. Pirminį, periodinį ir papildomą instruktavimą AP ir CS klausimais praveda darbo vietoje padalinių vadovai.

19. Pirminis viso įmonės personalo apmokymas AP ir CS klausimais vykdomas pagal įmonės darbuotojo rengimo pareigoms programą (teorinis ir praktinis apmokymas) PS mokymo poskyryje, gamybinis apmokymas vykdomas darbo vietoje padalinyje. Apmokymas pravedamas pagal tokias mokymo temas:

19.1. Lietuvos Respublikos civilinės saugos struktūra, VĮ IAE APO struktūra;

19.2. APO personalo teisės ir pareigos AP ir CS srityje;

19.3. galimų neprojektinių radiologinių ir branduolinių avarių įmonėje scenarijai ir galimi jų padariniai;

19.4. AP ir CS pranešimo signalai avarijos atveju;

19.5. personalo rinkimosi vietos gavus AP ir CS pranešimo signalus;

19.6. AAP ir kalio jodido (KJ) naudojimo taisyklės;

19.7. personalo veiksmai pagal AP ir CS pranešimo signalus.

20. Pasibaigus pirminiam apmokymui visas personalas atestuojamas pareigoms pagal egzaminų bilietus atitinkamoje įmonės atestacinėje komisijoje. Vėliau vykdomas periodiškasis personalo žinių patikrinimas AP ir CS srityje. Periodiškasis viso personalo žinių patikrinimas pravedamas pagal egzaminų bilietus, pateiktus Pasirengimo pareigoms programose ir VĮ Ignalinos AE galiojančių personalo ruošimo pareigoms programų ir egzaminų bilietų apraše, DVSe-1416-5, eilinio atestavimo pareigoms nustatytais įmonėje terminais (nuo 3 iki 5 metų) pagal VĮ Ignalinos AE personalo atestavimo instrukciją, DVSta-1412-6.

21. Vėliau, per metus, įmonėje pradedami kiti viso personalo apmokymai, kurie vykdomi pagal VĮ IAE avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų, treniruočių ir pratimų pravedimo tvarkaraštį, kurio pavyzdys pateiktas šios instrukcijos 1 priede. Užsiėmimų pravedimo tvarkaraštį kiekvieniems mokslo metams (nuo sausio iki lapkričio mėnesio) rengia SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius ir įsakymu tvirtina VĮ IAE generalinis direktorius. Įsakyme nustatoma mokymo periodo trukmė, teorinių užsiėmimų ir praktinių pratimų mokymosi temos, mokomųjų grupių sudėtis (įtraukiant personalą, neįeinantį į APO sudėtį), užsiėmimų pravedimo datos, paskiriami mokomųjų grupių vadovai ir atsakingi už mokymo proceso įmonėje kontrolę per metus.

22. Mokymus sudaro:

22.1. ne mažiau kaip 2 valandų trukmės teorinių žinių suteikimas APO tarnybų ir komandų personalui;

22.2. ne mažiau kaip 2 valandų trukmės praktiniai užsiėmimai, grupių ir kompleksinėse pratybose APO tarnybų ir komandų personalui;

22.3. ne mažiau, kaip 2 valandų trukmės teorinių žinių suteikimas personalui, neįtrauktam į APO sudėtį.

Pastaba. Apmokymo valandų skaičius atskirose mokomosiose grupėse gali būti padidintas, nustačius nepakankamą įmonės personalo, priklausančio APO ir neįtraukto į APO struktūras, žinių lygį AP ir CS klausimais.

23. APO personalo, taip pat personalo, neįtraukto į APO sudėtį, apmokymą organizuoja ir praveda įmonės tarnybų, cechų, skyrių vadovai (pavaduotojai). Klasės grupių užsiėmimai su visomis mokomosiomis grupėmis pravedami APO AVC patalpose, funkcinės pratybos pravedamos tiesiogiai įmonės objektuose arba su įmonės įranga. Užsiėmimų pravedimo AP ir CS tema kontrolę vykdo SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius.

24. Mokomųjų grupių vadovai (arba juos pavaduojantys asmenys) prieš užsiėmimo pradžią privalo užpildyti mokomosios grupės klausytojų lankomumo apskaitos lapą. Minėtas lapas įtraukiamas į metinio „Avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų apskaitos 20__ metams lapo“ sudėtį, kurio pavyzdys pateiktas šios instrukcijos 2 priede. Pasibaigus užsiėmimams mokomosios grupės vadovai turi užpildyti likusią šio dokumento dalį.

25. AP ir CS užsiėmimų apskaitos lapus turi pildyti mokomųjų grupių vadovai (arba juos pavaduojantys asmenys) elektroninėje laikmenoje visus mokomuosius metus. Pasibaigus mokomiesiems metams, užsiėmimų apskaitos lapai atspausdinami, mokomųjų grupių vadovų pasirašomi, registruojami savo tarnybose ir susipažinimui perduodami kompiuterizuota dokumentų valdymo sistema @vilys iki kiekvienų metų gruodžio 15 dienos SP ir KVS vyresniajam inžinieriui inspektoriui.

26. APO personalo BEO avarijų šalinimo praktinių įgūdžių treniravimui ne rečiau kaip 1 kartą per metus pravedamos funkcinės AP pratybos. Taip pat AP funkcinės pratybos yra pravedamos naujai pastatytuose įmonės BEO, prieš pradedant juos eksploatuoti ir prieš gaunant leidimą vykdyti „karštuosius bandymus“. AP funkcinių pratybų metu tikrinama BEO bei APO personalo parengtis ir įgūdžiai, likviduojat projektinę radiologinę avariją, taip pat gebėjimas gesinti gaisrus pagal įmonės AP instrukcijas bei GS instrukcijų reikalavimus.

27. Vieną kartą per trejus metus APO tarnybų personalas privalo dalyvauti avarinės parengties kompleksinėse pratybose, kur tikrinama personalo parengtis vykdant duotas galimų branduolinių ir radiologinių avarijų likvidavimo užduotis.

APO štabo vadovaujančiųjų darbuotojų mokymas AP ir CS klausimais

28. VĮ IAE generalinis direktorius (jeigu vietoje savęs nepaskyrė įgalioto asmens įmonės AP ir CS klausimais) privalo būti apmokytas PAGD prie VRM Civilinės saugos mokymo centre pagal įvadinio apmokymo AP ir CS klausimais programą, skirtą valstybinės reikšmės objektų vadovams.

29. END direktorius, kaip VĮ IAE generalinio direktoriaus įsakymu paskirtas įgaliotas asmuo įmonėje darbo organizavimui AP ir CS srityje, privalo praeiti įvadinį apmokymą PAGD prie VRM Civilinės saugos mokymo centre pagal įvadinio apmokymo AP ir CS klausimais programą, skirtą valstybinės reikšmės objektų vadovams (arba jų įgaliotiems asmenims).

30. TPT vadovas, kaip asmuo, galintis pavaduoti END direktorių, privalo praeiti apmokymą PAGD prie VRM Civilinės saugos mokymo centre pagal įvadinio apmokymo AP ir CS klausimais programą, skirtą valstybinės reikšmės objektų vadovams (arba jų įgaliotiems asmenims).

31. SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius, privalo praeiti įvadinį apmokymą PAGD prie VRM Civilinės saugos mokymo centre pagal etatinių AP ir CS darbuotojų apmokymo programą.

32. APO štabo vadovaujančiųjų darbuotojų mokymas vykdomas pagal metinį VĮ IAE avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų, treniruočių ir pratybų tvarkaraštį. Mokymus sudaro:

32.1. ne mažiau 2 valandų trukmės teoriniai užsiėmimai;

32.2. ne mažiau 2 valandų trukmės praktiniai, grupiniai (stalo) užsiėmimai arba kompleksinės pratybos.

Pastaba. Mokymo valandų skaičius gali būti padidintas nustačius nepakankamą APO štabo darbuotojų AP ir CS žinių lygį (pasikeitus štabo sudėčiai arba pradėjus veikti naujiems dokumentams AP ir CS klausimais).

33. Į užsiėmimų tvarkaraštį įtraukiamos APP mokomosios temos ir avarinės parengties dokumentai, aktualūs avarinės parengties ir civilinės saugos klausimai, taip pat dėl mokymosi įtraukiamos VATESI ir PAGD prie VRM rekomenduojamos mokymosi temos.

34. Su APO mokomąja grupe, kurią sudaro APO štabo vadovaujantieji darbuotojai, departamentų direktoriai, tarnybų ir padalinių vadovai, AP ir CS užsiėmimus praveda SP ir KVS vadovas ar SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius. Su mokomąja grupe, kurią sudaro įmonės padalinių vadovai, AP ir CS užsiėmimus praveda SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius.

35. Naujai paskirtiems įmonės vadovams, taip pat naujai atvykusiems APO štabo vadovaujantiems darbuotojams pravedami individualūs užsiėmimai pagal APP ir avarinės

parengties dokumentus. Užsiėmimus praveda SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius AVC 43 patalpoje.

36. Su APO štabo vadovaujančiais darbuotojais ne rečiau kaip 1 kartą per metus SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius praveda stalo (štabo) pratybas vienos iš galimų avarijų likvidavimo valdymo įgūdžių tobulinimui.

37. VĮ IAE generalinis direktorius ne rečiau kaip vieną kartą per trejus metus organizuoja AP kompleksinių pratybų pravedimą.

Tiekėjo darbų vadovų ir personalo, kurie vykdys veiklą įmonės BEO ar SAZ, mokymo AP ir CS klausimais reikalavimai

38. Tiekėjo darbų vadovai ir personalas, kurie vykdys veiklą savarankiškai (be nuolatinės užsakovo priežiūros) įmonės BEO ar SAZ, mokomi šiuo būdu:

38.1. tiekėjas ar jo paskirtas asmuo privalo parengti tiekėjo organizacijos avarinės parengties instrukciją vykdant veiklą VĮ Ignalinos AE ir suderinti ją su SP ir KVS vyresniuoju inžinieriumi inspektoriumi;

38.2. tiekėjo darbų vadovai ir darbuotojai (įskaitant ir jų subtiekėjus), kurie vykdys veiklą ar teiks paslaugas įmonės BEO ar SAZ, privalo būti supažindinti su tiekėjo organizacijos avarinės parengties instrukcija vykdant veiklą VĮ Ignalinos AE.

39. Tiekėjo darbų vadovai ir darbuotojai, kurie vykdys veiklą įmonės BEO ar SAZ prižiūrint užsakovo personalui, turi išklaudyti įvadinį instruktavimą ir apmokymą AP ir CS klausimais. Įvadinį instruktavimą ir apmokymą AP ir CS klausimais praveda SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius (pasirašytinai instruktavimų žurnale).

40. Į įmonę komandiruotas personalas, pirmą kartą atvykęs į IAE, taip pat turi išklaudyti įvadinį instruktavimą ir apmokymą AP ir CS klausimais. Įvadinį instruktavimą ir apmokymą AP ir CS klausimais praveda SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius (pasirašytinai instruktavimų žurnale).

Pasirengimas AP kompleksinėms pratyboms ir jų pravedimas

41. VĮ IAE generalinis direktorius išleidžia įsakymą dėl AP kompleksinių pratybų pravedimo ir dėl kompleksinių pratybų (toliau – KP) scenarijaus ir plano rengimo darbo grupės sudarymo. Priklausomai nuo planuojamo scenarijaus ir pratybų pravedimo vietos į darbo grupę be SP ir KVS darbuotojų, įtraukiami ir kiti įmonės darbuotojai, kompetentingi specifinės įrangos eksploatavime, gaisrinės, radiacinės ir fizinės saugos specialistai.

42. APO KP tema turi būti iš anksto raštiškai suderinta su VATESI. Po VATESI KP temos derinimo darbo grupė pradeda rengti KP planą.

43. Rengdamas KP planą, SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius nustato:

43.1. rengiamų pratybų strategiją;

43.2. turinį ir avarinės parengties pratybų apimtį, nurodytą normatyviniuose techniniuose ir organizaciniuose veiklos dokumentuose;

43.3. papildomų konsultacijų poreikį su įmonės specialistais saugos klausimais. Kiekvienas specialistas dirba savo darbo specifikos srityje ir bendradarbiauja su kitais darbo grupės nariais.

44. Rengdami kompleksinių pratybų planą, specialistai ruošia:

44.1. avarijų, į kurias bus vertinamas reagavimas, legendą;

44.2. pratybų scenarijų.

45. Likusius skyrius rengia SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius, kuriuose nurodo:

45.1. kompleksinių pratybų temą;

45.2. kompleksinių pratybų tikslus;

45.3. įvadinę dalį (pratybų pravedimo laikas ir vieta, pratybų vadovai, APO tarnybų vadovai ir personalas, kontroliuojantis personalas);

45.4. pagrindinę dalį (APO štabo vadovaujančiųjų darbuotojų surinkimas ir parengimas, pratybų vadovo ir kontroliuojančio personalo veiksmai pratybų pravedimo metu);

45.5. baigiamąją dalį (pratybų pabaiga ir jų analizavimo tvarka);

45.6. priedus (APO tarnybų vadovų ir pavaldaus personalo sąrašai, pagalbinio personalo sąrašas, kontrolierių sąrašas, avarijos legenda, pratybų pravedimo taisyklės, pratybų scenarijus, papildoma informacija).

46. Parengtas ir patvirtintas APO kompleksinių pratybų planas prieš pratybas turi būti pateiktas informacijai VATESI ir pagal poreikį kitoms valstybės valdymo institucijoms.

47. Kompleksinių pratybų pravedimo metu APO štabo, tarnybų ir avarijų šalinimo komandų vadovaujančiųjų darbuotojų veiksmus stebi ir vertina paskirti kontrolieriai. Vertinimui gali būti pildomas APO personalo vertinimo blankas, pateiktas šios instrukcijos 3 priede.

48. Kompleksinių pratybų baigiamajame pasitarime kontrolieriai trumpai informuoja apie kompleksinių pratybų dalyvių stipriąsias ir silpnąsias puses, taip pat pažymi trūkumus ir padarytas pratybų metu klaidas.

49. Pasibaigus pratyboms pratybų vadovas apie kompleksinių pratybų pabaigą turi pranešti valstybės valdymo ir kontrolės institucijoms, kurių atstovai buvo kompleksinių pratybų stebėtojai. Po KP pravedimo SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius per 30 dienų rengia kompleksinių pratybų rezultatų ataskaitą. Ataskaitą tvirtina VĮ IAE generalinis direktorius, ji registruojama SP ir KVS. Ataskaitos kopijos išsiunčiamos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai ir VATESI.

50. Vadovaudamasis Kompleksinių pratybų rezultatų ataskaita, SP ir KVS personalas parengia avarinės parengties koreguojančių priemonių planą. Koreguojančių priemonių planą tvirtina VĮ IAE generalinis direktorius. Plano kopija informavimui yra siunčiama VATESI.

Mokomojo proceso kontrolė

51. Avarinės parengties ir civilinės saugos mokymo proceso įmonėje kontrolę pagal patvirtintą tvarkaraštį vykdo mokomųjų avarinės parengties grupių vadovai (arba juos pavaduojantys asmenys), kurie asmeniškai organizuoja (praveda) AP ir CS užsiėmimus. Mokomųjų grupių vadovai privalo pildyti avarinės parengties užsiėmimų apskaitos lapą, taip pat jo sudėtyje esantį mokomosios grupės Nr. ____ klausytojų lankomumo lapą, kurio pavyzdys pateiktas šios instrukcijos 2 priede.

52. SP ir KVS saugos priežiūros grupės personalas atrankos būdu vykdo AP mokymo proceso įmonės mokomosiose grupėse kontrolę. Be to, SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius konsultuoja užsiėmimų vadovus, pristato geriausią vadovų patirtį, grupinių pratybų metu komandose, grupėse vertina komandų, grupių personalo veiksmus.

53. AP kompleksinių pratybų pravedimo metu APO štabo vadovaujančiųjų darbuotojų, tarnybų ir komandų vadovų, taip pat APO personalo veiksmus stebi pratybų vadovas, paskirti kontrolieriai bei nepriklausomi valstybės valdymo ir kontrolės institucijų stebėtojai, kurie pratybų analizavimo metu pas VĮ IAE generalinį direktorių nurodo stipriasias ir silpnąsias puses, trūkumus ir padarytas klaidas, kurias padarė pratybų dalyviai kompleksinių pratybų metu.

III SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

54. VĮ IAE generalinis direktorius, arba jį pavaduojantis asmuo, atsako už:

54.1. AP ir CS darbo organizavimą įmonėje;

54.2. VĮ IAE APO tarnybų ir štabo mokymams avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais reikiamų sąlygų sudarymą bei už išteklių šiems tikslams skyrimą;

54.3. įsakymo dėl įmonės personalo apmokymo avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais ateinantiems mokymo metams organizavimo pasirašymą;

54.4. pirminio apmokymo pagal valstybinės reikšmės objektų vadovų rengimo programą praėjimą PAGD prie VRM Civilinės saugos mokomajame centre (arba įgalioto asmens siuntimą apmokymui);

54.5. darbo grupės, skirtos pasiruošti ir praveisti avarinės parengties pratybas, sudarymą;

54.6. VATESI ir kitų priežiūros institucijų pateiktų trūkumų ir (ar) nurodymų dėl avarinės parengties mokymų (pratybų) šalinimo organizavimą laiku.

55. END direktorius, kaip VĮ IAE generalinio direktoriaus įgaliotas organizuoti darbą įmonėje AP ir CS klausimais asmuo, atsako už:

55.1. pirminio apmokymo pagal valstybinės reikšmės objektų vadovų (arba jų įgaliotų asmenų) rengimo programą praėjimą PAGD prie VRM Civilinės saugos mokomajame centre;

55.2. APO sudėtyje esančio pavaldaus personalo dalyvavimą avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais mokymuose (pratybose).

56. KR ir AD, VP ir FD direktoriai, FST vadovas atsako už APO sudėtyje esančio pavaldaus personalo dalyvavimą mokymuose (pratybose) avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais.

57. SP ir KVS vadovas atsako už mokymų avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais organizavimą.

58. SP ir KVS vyresnysis inžinierius inspektorius atsako už:

58.1. mokymų VĮ IAE avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais koordinavimą bei kontrolę;

58.2. avarinės parengties įvadinio instruktavimo naujai priimtam VĮ IAE personalui organizavimą ir pravedimą;

58.3. avarinės parengties kompleksinių pratybų plano rengimo organizavimą ir avarinės parengties klasės grupinių užsiėmimų su priskirtomis mokomosiomis grupėmis pravedimo planų, mokomosios medžiagos rengimą;

58.4. pratybų ir treniruočių plano rengimą avarinės parengties plano rengimo darbo grupės sudėtyje.

59. Įmonės struktūrinių padalinių vadovai pagal patvirtintą užsiėmimų tvarkaraštį atsako už:

59.1. APO sudėtyje esančio personalo apmokymą avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais ir kontrolę, taip pat mokomosios grupės Nr. __ klausytojų lankomumo apskaitos lapų, esančių „Avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų 20__ metais apskaitos lapo“ sudėtyje, kurio pavyzdys pateiktas šios instrukcijos 2 priede, pildymą;

59.2. APO sudėtyje nesančio pavaldaus personalo apmokymo organizavimą ir apmokymą avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais.

60. Įmonės personalas, įtrauktas į APO sudėtį, atsako už:

60.1. dalyvavimą mokymuose ir pratybose avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais;

60.2. avarinę parengtį reglamentuojančių dokumentų, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų, taip pat radiacinės, gaisrinės ir fizinės saugos reikalavimų laikymąsi mokymų ir pratybų avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais metu.

61. Įmonės personalas, neįtrauktas į APO sudėtį, mokymų ir pratybų avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais metu atsako už avarinę parengtį reglamentuojančių dokumentų, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų, taip pat radiacinės, gaisrinės ir fizinės saugos reikalavimų laikymąsi.

IV SKYRIUS DOKUMENTŲ IR DUOMENŲ ĮRAŠŲ TVARKYMAS

62. **Koreguojančių priemonių planas.** Priemonių plano rengiamas pagal Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatacinių dokumentų rengimo tvarkos aprašą, DVSta-0208-35. Koreguojančias priemones tvirtina įmonės generalinis direktorius. Po registracijos sistemoje @vilys koreguojančių priemonių planas išsiunčiamos visiems VĮ IAE padaliniais. Koreguojančių priemonių planas saugomas Įmonės dokumentacijos plane nurodytą laiką ir naikinamas įmonėje nustatyta tvarka.

63. **VĮ IAE avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų, treniruočių ir pratybų tvarkaraštis.** Ateinančių metų užsiėmimų tvarkaraštis rengiamas einamųjų metų pabaigoje, derinamas su suinteresuotais padalinių vadovais ir tvirtinamas VĮ IAE generalinio direktoriaus. Tvarkaraščio formos pavyzdys pateiktas šios instrukcijos 1 priede. Tvarkaraštis saugomas Įmonės dokumentacijos plane nurodytą laiką ir naikinamas įmonėje nustatyta tvarka.

64. **Įvadinių instruktavimų avarinės parengties klausimais registravimo žurnalas.** Žurnalo formos pavyzdys pateiktas šios instrukcijos 5 priede. Saugojimo vieta – 31 pastato PS personalo instruktavimo patalpoje. Žurnalas saugomas Įmonės dokumentacijos plane nurodytą laiką ir naikinamas įmonėje nustatyta tvarka.

65. **Pirminių instruktavimų avarinės parengties klausimais registravimo žurnalas.** Žurnalas pildomas bendrai su pirminių instruktavimų gaisrinės saugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais žurnalu. Žurnalo forma, saugojimo terminas ir vieta, naikinimo tvarka pateikta VĮ Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tvarkos apraše, DVSta-0708-5.

66. **Avarinės parengties užsiėmimų apskaitos lapas.** Avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų 20__ metais apskaitos lapo formos pavyzdys pateiktas šios instrukcijos 2 priede. Užsiėmimų apskaitos lapus pildo kiekvienas mokomosios grupės vadovas elektronine forma. Lapas yra apskaitos dokumentas, patvirtinantis užsiėmimų AP ir CS tema tvarkaraščio vykdymą ir patvirtinantis mokomo personalo lankomumą. Pasibaigus mokslo metams įmonės

mokomųjų grupių vadovai kopijuoja užsiėmimų apskaitos lapus, pasirašo juos, prideda savo mokomosios grupės kiekvieno užsiėmimo klausytojų lankomumo apskaitos lapus su parašais, registruoja juos savo padalinyje ir skaitmenines lapų kopijas iki kiekvienų metų gruodžio 15 dienos perduoda kompiuterizuota dokumentų valdymo sistema @vilys SP ir KVS saugos priežiūros grupei.

67. Funkcinių pratybų pravedimo ataskaitos registruojamos padaliniuose ir jų skaitmeninės kopijos metų pabaigoje taip pat sistemoje @vilys perduodamos SP ir KVS saugos priežiūros grupei. Užsiėmimų apskaitos lapai ir funkcinių pratybų pravedimo ataskaitos saugomos pagal Dokumentacijos planą.

68. VĮ IAE generalinio direktoriaus patvirtintą AP kompleksinių pratybų pravedimo ataskaitą registruoja SP ir KVS kompiuterizuotoje dokumentų valdymo sistemoje @vilys ir perduoda suinteresuotiems įmonės asmenims susipažinti. Ataskaitos originalas saugomas SP ir KVS pagal įmonės Dokumentacijos planą.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

69. Ši instrukcija peržiūrima esant reikalui, taip pat pasikeitus saugos reikalavimams, nustatomiems teisės aktais, bet ne rečiau kaip vieną kartą per trejus metus.

70. Ši instrukcija keičiama, pripažįstama netekusia galios VĮ IAE generalinio direktoriaus įsakymu.

(VĮ IAE avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų, treniruočių ir pratybų tvarkaraščio formos pavyzdys)

VĮ IAE AVARINĖS PARENGTIES IR CIVILINĖS SAUGOS UŽSIĖMIMŲ, TRENIRUOČIŲ IR PRATYBŲ TVARKARAŠTIS
20__ METAMS

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Užsiėmimų dalyviai bei pravedimo laikas 2020 metais												Pratybas pravedantis darbuotojas, užsiėmimų vieta ir trukmė
		sausis	vasaris	kovas	balandis	gegužė	birželis	liepa	rugpjūtis	rugšėjis	spalis	lapkritis	gruodis	
I. TEORINIAI UŽSIĖMIMAI														
IAE vadovaujančiųjų darbuotojų APO tarnybų ir komandų mokomosios grupės														
1.														
Teoriniai užsiėmimai su padalinių darbuotojais, neįtrauktais į APO tarnybas ir komandas														
2.														
II. STALO PRATYBOS														
Eil. Nr.	Pratybų tema	Pratybų preliminarus scenarijus										Laikas	Dalyviai	
III. KOMPLEKSNĖS PRATYBOS														
Eil. Nr.	Pratybų tema	Pratybų preliminarus scenarijus										Laikas	Dalyviai	
IV. ĮVADINIAI INSTRUKTAVIMAI														
1.	Priimamo dirbti į VĮ IAE personalo įvadinis instruktavimas.	Visus metus												SP ir KVS vyr. inžinierius inspektorius (GS, CS); 31 past. 102 pat.

(Avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų apskaitos lapo formos pavyzdys)

**VALSTYBĖS ĮMONĖ
IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ
AVARINĖS PARENGTIES ORGANIZACIJA**

**201__ METŲ AVARINĖS PARENGTIES IR CIVILINĖS SAUGOS UŽSIĖMIMŲ
APSKAITOS LAPAS**

20__m. _____Nr. Bln- _____

(mokomosios grupės pavadinimas)

(mokomosios grupės vadovas)

Pradėta _____

Baigta _____

Saugoti 3 metus _____

(Avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų apskaitos lapo formos pavyzdys)

20__ METŲ AVARINĖS PARENGTIES IR CIVILINĖS SAUGOS UŽSIĖMIMŲ APSKAITOS LAPAS

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos APO struktūroje	Užsiėmimų pravedimo data ir lankomumas												Val. skaičius	Užsiėmimo temos Nr. ir pavadinimas	Vadovo parašas
1.																	
2.																	
3.																	
4.																	
5.																	
6.																	
7.																	
8.																	
9.																	
10.																	
11.																	
12.																	
13.																	
14.																	
15.																	
16.																	
17.																	
18.																	
19.																	
20.																	
21.																	
22.																	
23.																	
24.																	
25.																	
26.																	
27.																	
28.																	
29.																	
30.																	
31.																	
32.																	
33.																	
34.																	
35.																	
36.																	
37.																	
38.																	
39.																	
40.																	
41.																	
42.																	
43.																	
44.																	

(2 priedo tęsinys)

(Avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų apskaitos lapo formos pavyzdys)

TIKRINUSIOJO PASTABOS IR PASIŪLYMAI

Eil. Nr.	Patikrinimo data	Užsiėmimų tema, vadovas	Užsiėmimų įvertinimas. Tikrinusiojo pastabos ir pasiūlymai	Tikrinusiojo parašas ir pareigos	Kokių priemonių imtasi
1.	20__-__-__				
2.	20__-__-__				
3.	20__-__-__				
4.	20__-__-__				
5.	20__-__-__				
6.	20__-__-__				
7.	20__-__-__				
8.	20__-__-__				
9.	20__-__-__				
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...

Pastaba. Lankomumą žymėti: serga – s, atostogos – a, komandiruotė – k, buvo - +, nebuvo – -.

(Avarinės parengties ir civilinės saugos užsiėmimų apskaitos lapo formos pavyzdys)

MOKOMOSIOS GRUPĖS Nr. ____ KLAUSYTOJŲ LANKOMUMO APSKAITOS LAPAS

Eil. Nr.	Klausytojo vardas, pavardė	Klausytojo parašas	Užsiėmimo pravedimo data
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
...			

(APO personalo veiksmų vertinimo blankas)

VALSTYBĖS ĮMONĖ
IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ

VI IAE APO PERSONALO VERTINIMAS				
Vertinamojo vardas, pavardė:		Pratybų tema (avarijos pavadinimas):		
Pareigybė APO struktūroje:		Vertinimo laikotarpis: Data nuo: 20__-__-__		Data iki: 20__-__-__
		Laikas nuo: :		Laikas iki: :
Vertinimo kriterijai:	Nevertinama	Nepatenkinamai	Tenkina reikalavimus	Viršija lūkesčius
1. Profesinė kompetencija ir avarinės parengties instrukcijų/procedūrų (avarijų valdymo principų) žinojimas	☐	Abejotina kompetencija ir patikimumas; Turima patirtis netinkama ar jos trūksta esminėse avarijų valdymo srityse	Tinkama kompetencija, patikimas sprendžiant specialias ar įprastas problemas	Aukštos kompetencijos, patarimais ir veiksmais parodė plačias ir galias žinias
2. Planavimas. Pasirengimas ir gebėjimas gauti rezultatus	☐	Įspūdis, kad buvo situacijos įkaitu. Sunkiai atliko pavestas įprastas užduotis	Nuoseklus ruošimasis. Išskirti aukšti bet realūs tikslai. Darbas atliktas laiku ir kokybiškai. To paties reikalavo iš pavaldinių	Išskirtinis pasirengimas. Nedelsiant reaguojama į nenumatytus įvykius ar problemas. Išlaikomas balansas tarp darbų atlikimo kokybės, apimčių ir terminų
3. Prisitaikymas/Požiūris	☐	Nesugeba įvertinti veiklos efektyvumo, atpažinti realią būseną ar atlikti korekcijas kada tai būtina. Neigiamą situacijos perspektyvą	Prisitaikantis prie pokyčių, prie naujos informacijos bei technologijų	Skubiai įvertina ir užtikrintai prisitaiko prie pokyčių, prie besikeičiančios būsenos, naujos informacijos ir technologijų
4. Bendravimo įgūdžiai	☐	Nesugeba tinkamai išdėstyti idėjų bei faktų, prastas pasirengimas, pasitikėjimas savimi ar loginis mąstymas	Efektyviai dalinasi idėjomis ir faktais bendraujant individualiai ar komandoje, žodinę informaciją palydima neverbaline komunikacija	Aiškiai išdėsto idėjas. Pasirenka aptarti sudėtingas ar opias problemas
5. Įtaka kitiems	☐	Sunkiai įtakoja kitus veikti. Nenoras dalintis atsakomybe siekiant pagerinti užduoties atlikimo efektyvumą	Iškelia aukštus veiklos standartus, aiškiai nurodo reikalavimus, lūkesčius ir kriterijus darbams atlikti. Iš pavaldinių reikalauja atsakingumo už veiksmus	Įkvėpantis vadovas, kuris motyvavo kitus siekti rezultatų, kurių paprastai negalima pasiekti. Modifikuotas vadovavimo stilius, kad geriausiai atitiktų situacijas.
6. Gebėjimas dirbti. Komandinis ryšys	☐	Komandos narių asmeninių gebėjimų ignoravimas. Retai buvo pripažįstami ir skatinami komandos nariai. Komandos darbas neefektyvus arba bendrauta netinkamais tonais	Sumaniai išnaudota komanda užtikrino aukštą darbų efektyvumą, kokybę ir aptarnavimą. Rodomas rūpestis personalu. Atpažįstama ir reaguojama į jų poreikius.	Įžvalgus komandų valdymas padidino našumą, viršijantį lūkesčius. Juntamas aukštas pasitikėjimas ir pasididžiavimas komandos viduje vienas kitu, net ir sunkiose situacijose. Užtikrintas ir savalaikis kitų pripažinimas.
7. Teisingumas. Sprendimų priėmimas kritinėse situacijose	☐	Sprendimai priimami tinkamai neatlikus informacijos analizės. Ne laiku priimami sprendimai. Daromos skubotos išvados nepateikiant faktų.	Sumaniai išnaudota komanda, priimti sprendimai, siekiant efektyviai išnaudoti komandos darbą	Tinkamų sprendimų priėmimui analitiškai ir detalai analizuota su dėmesiu pagrindiniams klausimams ir aktualiausiai informacijai
8. Iniciatyva	☐	Atidėtas reikalingo veiksmo įgyvendinimas arba vykdoma tik tada, kai nurodoma	Akivaizdus tobulėjimas per naujas idėjas, metodus ir praktikas. Savaimė siūlantis idėjas	Aktyviai siūlėsi padėti, priimti kitų atsakomybę. Noras mokytis. Išskirtinis naujų idėjų panaudojimas
9. Požiūris į saugą. Saugos reikalavimų laikymasis	☐	Nesugebėjo laiku ir tinkamai įvertinti pavojus personalo saugai ir sveikatai	Buvo užtikrinama, jog laikomasi reikalavimų saugai ir sveikatai užtikrinti	Skiria ypatingą dėmesį saugai bei demonstruoja savo elgesiu

APO personalo vertinimo blankas

Tvarkymas. Užpildyti blankai turi būti perduoti SPirKVS bendrai įmonės personalo parengčiai įvertinti bei atitinkamų priemonių parengimui įgūdžiams tobulinti.

IVADINIO INSTRUKTAVIMO AVARINĖS PARENGTIES IR CIVILINĖS SAUGOS KLAUSIMAI ATMINTINĖ

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. VĮ IAE – tai branduolinės energetiko objektas dėl vykdomos veiklos su branduolinio kuro ciklo medžiagomis bei radioaktyviosiomis atliekomis potencialiai keliantis grėsmę darbuotojų, gyventojų sveikatai ir (ar) žalą aplinkai. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus būtina pasiruošti galimų projektinių ir neprojektinių avarių VĮ IAE valdymui ir padarinių pašalinimui.

2. VĮ IAE branduolinės energetikos objektai nurodyti žemiau esančioje lentelėje.

Eil. Nr.	VĮ IAE BEO
1.	1-asis energijos blokas
2.	2-asis energijos blokas
3.	Panaudoto branduolinio kuro sausojo tipo tarpinio saugojimo saugykla (PBKS-1) (192 past.)
4.	Laikinoji panaudoto branduolinio kuro saugykla (PBKS-2) (B1)
5.	Sucementuotų skystųjų radioaktyviųjų atliekų saugykla (158/2 past.)
6.	Skystųjų radioaktyviųjų atliekų saugojimo talpos (151/154 statiniai). Radioaktyviųjų atliekų cementavimo įrenginys (150 past.)
7.	Bitumuotų radioaktyviųjų atliekų saugykla (158 past.)
8.	Trumpaamžių labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų buferinė saugykla (B19-1)
9.	Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginiai (B2)
10.	Kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo kompleksas (B3/4)
11.	Trumpaamžių labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų atliekynas („Landfill“) (B19-2)
12.	Mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų paviršinis atliekynas (B25)
13.	Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugykla

Sąvokos

3. Šioje atmintinėje naudojamos sąvokos:

3.1. **Avarija** – BEO eksploatacijos sutrikimas, kurio metu radioaktyvieji elementai ir (ar) jonizuojanti spinduliuotė, viršydama nustatytas saugaus eksploatavimo normas, pasklinda už numatytų projekte normalaus eksploatavimo ribų. Avarija yra charakterizuojama pradiniu įvykiu, eigos keliais ir pasekmėmis.

3.2. **Avarinės parengties organizacija** (toliau – APO) – struktūra, kurią sudaro įmonėje dirbantys kvalifikuoti specialistai, išmokyti ir parengti susidoroti su objekte susidariusiomis avarinėmis situacijomis.

3.3. **Avarių valdymo centras** – patalpa, skirta įmonės Avarinės parengties organizacijos darbui avarių metu, aprūpinta ryšio ir valdymo priemonėmis.

(4 priedo tęsinys)

3.4. **Avarinės parengties planas** (toliau – APP) – dokumentas, nustatantis organizacines, finansines, technines, medicininės, evakavimo ir kitas priemones, kurių imamasi įvykus avarijai įmonės BEO, siekiant apsaugoti darbuotojus, gyventojus ir aplinką nuo avarijos padarinių. APP pagrindinėmis užduotimis yra:

- kilusios avarijos BEO klasifikavimas;
- VATESI ir kitų valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų, dalyvaujančių reagavime į avariją, informavimas apie avariją įmonės BEO;
- įmonės BEO ir jo sanitarinėje apsaugos zonoje esančių žmonių gyvybės ir sveikatos apsauga;
- taršos radionuklidais stebėsenos BEO ir jo sanitarinės apsaugos zonoje vykdymas;
- veiksmų bei priemonių vykdymas, siekiant BEO sugrąžinti į būseną, kurioje užtikrinamas ilgalaikis saugos funkcijų vykdymas;
- avarijos padarinių švelninimas;
- esant būtinybei, civilinės saugos sistemos pajėgų ir priemonių pasitelkimas į pagalbą avarijoms likviduoti;
- avarijų padarinių švelninimui ir avarijų padarinių likvidavimui reikalingų paslaugų, darbų ir (ar) priemonių iš už BEO aikštelės ribų esančių fizinių ir (ar) juridinių asmenų įsigijimas.

3.5. **Sanitarinės apsaugos zona** – zona aplink branduolinės energetikos objektą, kurioje dėl galimo neigiamo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai galioja nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.

II SKYRIUS

INFORMACIJA APIE ĮMONĖS AVARINĘ PARENGTĮ

4. Vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 99:2019 „Gyventojų apsauga įvykus radiologinei ar branduolinei avarijai“, nustatomos tokios branduolinių arba radiologinių **avarijų klasės** VĮ IAE BEO:

- 4.1. **Išankstinė parengtis;**
- 4.2. **Įrenginio avarija;**
- 4.3. **Vietinė avarija;**
- 4.4. **Bendroji avarija.**

5. Įmonės BEO galimų projektinių ir neprojektinių avarijų valdymui yra parengtas avarinės parengties planas bei suformuota Avarinės parengties organizacija. Avarijų valdymas vyksta avarijų valdymo centre (žr. 1 pav.).

1 pav. VĮ IAE APO štabas Avarijų valdymo centras „avarijų valdymo“ metu.

6. Įsidėmėkite, jog įmonėje avarijos atveju visiems veiksmams vadovauja įmonės pamainos viršininkas iki avarinės parengties plano įsigaliojimo. Paskelbus avarinę parengtį ir įsigaliojus avarinės parengties planui visus veiksmus koordinuoja įmonės Avarinės parengties organizacijos štabas.

VĮ IAE politika avarinės parengties srityje

7. VĮ Ignalinos AE vadovybė ir darbuotojai vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatyme numatytu pagrindiniu branduolinės saugos principu – avarinės parengties ir reagavimo principu, avarijų įmonės BEO prevencijai, avarijų valdyme bei padarinių likvidavime laikosi toliau įvardytų prioritetų ir ketinimų:

7.1. **aiškiai paskirstyta bei nustatyta atsakomybė** už avarinės parengties organizavimą įmonėje, kilusių avarijų valdyme ir padarinių likvidavime, už informacijos apie avariją teikimą atitinkamoms institucijoms bei visuomenei ir žiniasklaidai;

7.2. **skiriami pakankami žmogiškieji bei materialiniai ištekliai** avarinei parengčiai organizuoti, užtikrinti bei avarijoms valdyti;

7.3. avarijų BEO valdyme dalyvauja **kvalifikuotas ir apmokytas personalas**;

7.4. valdant kilusias avarijas BEO ir šalinant padarinius **visų pirma siekiama apsaugoti (išgelbėti) žmonių gyvybes bei sveikatą; sugrįžti į būseną, kurioje užtikrinamas ilgalaikis saugos funkcijų vykdymas ir (ar) stabilizuoti situaciją; saugoti/tausoti aplinką bei turtą.**

7.5. Priimant sprendimus, susijusius su reagavimu į kilusias avarijas ir jų valdymu, **vadovaujamosi pagrįstumo ir optimizavimo principais.** Pagrįstumo principas – taikomi apsaugomieji veiksmai turi duoti daugiau naudos nei žalos, atsižvelgiant tiek į radiologinius, tiek ir į neradiologinius padarinius. Laukiama nauda kiekvienam žmogui ir visuomenei (įskaitant

(4 priedo tęsinys)

jonizuojančiosios spinduliuotės daromos žalos sumažinimą) dėl apsaugomųjų veiksmų taikymo pradžios ar jų taikymo tęsimu turi būti didesnė už tokių veiksmų kainą ir bet kokią žalą, kurią jie gali sukelti. Optimizavimo principas - taikant pagrįstus apsaugomuosius veiksmus kiekvieno žmogaus ar visuomenės avarinė apšvita turi būti tokia maža, kokią įmanoma pasiekti atsižvelgiant į ekonomines ir socialines sąlygas.

VĮ IAE darbuotojų teisės ir pareigos

8. Darbuotojai turi teisę:

8.1. gauti informaciją apie įvykčius įvykius, neišprastuosius įvykius, susidariusią ekstremaliąją situaciją ir apie tai, kaip elgtis susidarius ekstremaliajai situacijai;

8.2. gauti pagalbą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu pagal civilinės saugos sistemos subjektų galimybes.

9. Darbuotojų pareiga yra:

9.1. rūpintis, kad savo veikla nesukeltų pavojaus kito darbuotojo gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai ir nesutrikdytų normalaus (įprasto) gyvenimo ar veiklos ritmo;

9.2. pranešti vadovams bei civilinės saugos sistemos pajėgoms apie grėšiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją.

III SKYRIUS

VĮ IAE NUSTATYTI CIVILINĖS SAUGOS IR AVARINĖS PARENGTIES PRANEŠIMO SIGNALAI

10. Įspėti apie gresiančią arba kilusią branduolinę, radiacinę avariją ar ekstremalią situaciją įmonėje yra nustatyti šie civilinės saugos ir avarinės parengties signalai:

10.1. Įspėjamasis garsinis signalas „**Dėmesio visiems**“;

10.2. Įspėjamieji žodžiu skelbiami signalai: „**Radiacinis pavojus**“, „**Oro pavojus**“, „**Uragano pavojus**“, „**Cheminis pavojus**“, „**Potvynio pavojus**“;

10.3. Įspėjamieji žodžiu skelbiami signalai dėl evakuacijos: „**Pasirengimas evakuacijai**“, „**Evakuacija**“.

11. Aukščiau paminėtų įspėjamojo garsinio signalo „Dėmesio visiems“, įspėjamųjų žodinių signalų aprašymai pateikti atitinkamai 1-oje lentelėje, 2-oje lentelėje ir 3-oje lentelėje.

(4 priedo tęsinys)

1 lentelė

Signalų pavadinimas	Signalų reikšmė
„DĖMESIO VISIEMS“	Tai pulsuojančio (banguojančio) gaudimo 3 minučių trukmės garsinis signalas. Šis signalas jungiamas įspėti įmonės darbuotojus apie gresiančią ar įvykusią avariją arba ekstremalią situaciją, arba apie rengiamą svarbų pranešimą . Signalas taip pat jungiamas CS pranešimo sistemos sirenų planinių patikrinimų metu. Pastaba. Signalas gali būti įjungiamas pravedant VĮ IAE APO kompleksines pratybas arba CS pratybų metu pagal tikrintojų reikalavimą.
	IAE personalo veiksmai
	Išgirdę signalą, įmonės darbuotojai privalo įjungti radijo imtuvus ir išklausti balsu skelbiamus pranešimus (informaciją) apie priemones, kurias reikia įvykdyti.
	Ištaigų ir organizacijų, dirbančių VĮ IAE SAZ ribose, personalo veiksmai
	Išgirdę signalą, ištaigų ir organizacijų, dirbančių VĮ IAE SAZ ribose, darbuotojai privalo gauti informaciją iš savo ištaigų ir organizacijų vadovų apie priemones, kurias reikia įvykdyti, taip pat įjungti radijo arba televizijos imtuvus ir išklausti informaciją. Pastaba. Ištaigų ir organizacijų vadovai arba jų paskirti atsakingi už civilinę saugą ir avarinę parengtį asmenys nustatytu telefonu gauna iš VĮ IAE APO štabo reikalingą informaciją apie avariją arba ekstremalią situaciją VĮ IAE bei rekomendacijas, kurias būtina įvykdyti, siekiant užtikrinti pavaldžių darbuotojų apsaugą.

2 lentelė

Pranešimo pavadinimas	Žodinio pranešimo reikšmė ir turinys
„DĖMESIO VISIEMS“	Reikšmė: Žodžiu skelbiamas signalas, kuriuo pranešama apie netrukus būsimą svarbų pranešimą . Turinys: „Dėmesio visiems. Dėmesio visiems. Dėmesio visiems. Svarbus pranešimas. Ignalinos atominės elektrinės darbuotojai, įsijunkite Lietuvos radiją.“
„Radiacinis pavojus“	Reikšmė: Žodžiu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie realų ar gresiantį branduolinės arba radiacinės avarijos ir radioaktyviosios taršos pavojų. Turinys: „Radiacinis pavojus. Radiacinis pavojus. Radiacinis pavojus. Ignalinos atominės elektrinės darbuotojai, eikite į tarnybines patalpas, uždarykite langus ir duris, išjunkite kondicionierius ir, jei yra, ventiliaciją, įsijunkite Lietuvos radiją, laukite nurodymų.“
„Oro pavojus“	Reikšmė: Žodžiu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie gresiantį oro pavojų: Turinys: „Oro pavojus. Oro pavojus. Oro pavojus. Ignalinos atominės elektrinės padalinių operatyviniam personalui pasilikti savo darbo vietose. Avarinės parengties organizacijos tarnybų ir komandų vadovams ir personalui būti savo padaliniuose, pagal galimybę pasislėpti rūsiuose. Avarinės parengties organizacijos štabo vadovaujantiems darbuotojams atvykti į Avarijų valdymo centrą. Įsijunkite Lietuvos radiją, laukite nurodymų. Kitiems įmonės darbuotojams Skubi evakuacija už Ignalinos atominės elektrinės teritorijos ribų! Skubi evakuacija už Ignalinos atominės elektrinės teritorijos ribų! Skubi evakuacija už Ignalinos atominės elektrinės teritorijos ribų! “

(4 priedo tęsinys)

Pranešimo pavadinimas	Žodinio pranešimo reikšmė ir turinys
„Uragano pavojus“	Reikšmė: Žodžiu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie artėjantį hidrometeorologinį reiškinį, galintį pažeisti saugai svarbias konstrukcijas, sistemas ar komponentus Ignalinos atominėje elektrinėje. Turinys: „Uragano pavojus. Uragano pavojus. Uragano pavojus. Ignalinos atominės elektrinės darbuotojai, eikite į tarnybines patalpas, uždarykite langus ir duris, įsijunkite Lietuvos radiją, laukite nurodymų.“
„Cheminis pavojus“	Reikšmė: Žodžiu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie realų ar gresiantį cheminės taršos pavojų VĮ IAE teritorijoje. Turinys: „Cheminis pavojus. Cheminis pavojus. Cheminis pavojus. Ignalinos atominės elektrinės darbuotojai, eikite į tarnybines patalpas, uždarykite langus ir duris, įsijunkite Lietuvos radiją, laukite nurodymų.“
„Potvynio pavojus“	Reikšmė: Žodžiu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie potvynio grėsmę VĮ IAE pastatams ir teritorijai dėl polaidžio ar intensyvių liūčių. Turinys: „Potvynio pavojus. Potvynio pavojus. Potvynio pavojus. Ignalinos atominės elektrinės darbuotojai, eikite į tarnybines patalpas, įsijunkite Lietuvos radiją, laukite nurodymų.“

3 lentelė

Pranešimo pavadinimas	Žodinio pranešimo reikšmė ir turinys
„Pasirengimas evakuacijai“	Reikšmė: Žodžiu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama dėl reikiamo pasirengimo evakuacijai. Turinys: „Pasirengimas evakuacijai! Pasirengimas evakuacijai! Pasirengimas evakuacijai! Ignalinos atominės elektrinės darbuotojai, išjunkite elektrinius buitinius ir šildymo prietaisus, degiąsias dujas ir vandenį, sandariai uždarykite kabinetų langus. Atvykite į jūsų padalinyje nustatytą rinkimosi vietą, laukite nurodymų.“
„Evakuacija“	Reikšmė: Žodžiu skelbiamas signalas, kuriuo nurodoma evakuacijos pradžia. Turinys: „Evakuacija! Evakuacija! Evakuacija! Ignalinos atominės elektrinės darbuotojai, gavę savo vadovų arba evakavimo priemonių vykdymo koordinatorių nurodymą, be panikos vykite į autotransporto stovėjimo vietas, kad išvyktumėte į Visagino miestą.“

12. VĮ IAE darbuotojams pranešama:

12.1. per radiofonijos tinklo ir akustines sirenas tekstais, įrašytais į pranešimo aparatūros atmintį, arba per mikrofonus, įjungtus į pranešimo aparatūros pultus;

12.2. akustinių sistemų toniniais signalais.

13. Jūs turite žinoti, kad **vieną kartą per mėnesį** VĮ IAE yra tikrinamas pranešimo ir ryšių sistemos veiksmingumas, įjungiant akustines sirenas pagal iš anksto parengtą grafiką ir kiekvieną kartą informuojant darbuotojus apie sirenų įjungimą patikrinimui.

(4 priedo tęsinys)**Darbuotojų rinkimosi vietos**

14. Departamentų direktorių, tarnybų ir padalinių vadovų potvarkiais yra nustatytos pavaldaus personalo rinkimosi vietos. Tai gali būti tiesioginių vadovų kabinetai, pasitarimų patalpos, vestibuliai, sanitarinės švarklos, dirbtuvių patalpos ir kt., kuriose yra radijo imtuvai. Šiose vietose taip pat yra saugomos asmeninės apsaugos priemonės.

Darbuotojų evakavimas

15. Evakavimo tikslas yra išvengti arba sumažinti galimą trumpalaikį didelių apšvitos dozių pavojų.

16. Padaliniuose yra paskirti evakavimo koordinatoriai, kurie ant savo viršutinių drabužių dėvi specialiąsias šviesą atspindinčias liemenes su užrašu „Evakavimo koordinatorius“.

17. Jūs privalote įsiminti, kad už pavaldaus personalo asmeninių apsaugos priemonių panaudojimo ir jodo profilaktikos kontrolę (per evakavimo priemonių vykdymo VĮ IAE padaliniuose koordinatorius), gavus iš Avarinės parengties organizacijos štabo arba įmonės pamainos viršininko (avariniame objekte) žodinį pranešimą dėl personalo apsaugos priemonių panaudojimo atsako Jūsų tiesioginis vadovas.

**IV SKYRIUS
DARBUOTOJŲ APSAUGA, ĮVYKUS RADIOLOGINEI AVARIJAI****Apsaugomieji veiksmai**

18. Apsaugomieji veiksmai skirstomi į **skubius** ir **ilgalaikius**. Skubūs ar ilgalaikiai gyventojų apsaugomieji veiksmai yra taikomi, atsižvelgiant į avarijos klasę, prognozę ir operatyvius apsaugomosios veiklos lygius.

19. **Skubūs** apsaugomieji veiksmai taikomi iki radionuklidų išmetimo į aplinką ir ankstyvosios avarijos fazėje. Skubūs apsaugomieji veiksmai yra:

19.1. **slėpimasis;**

19.2. **jodo profilaktika.** Jodo profilaktikos tikslas – išvengti jonizuojančiosios spinduliuotės sukeltų padarinių. Skydliaukės apsaugai nuo žalingo jodo radionuklidų poveikio yra skiriami stabiliojo jodo preparatai – kalio jodido tabletės (žr. 2 pav.), ir uždraudžiama vartoti šiais radionuklidais užterštus maisto produktus.;

(4 priedo tęsinys)

2 pav. Kalio jodido tabletės.

Stabiliojo jodo preparatų vienkartinė paros dozė įvairioms žmonių grupėms tokia:

- suaugusiems iki 40 metų (tarp jų nėščios ir maitinančios moterys) ir 13–16 metų paaugliams skiriama 130 mg kalio jodido;
- vaikams nuo 3 iki 12 metų skiriama 65 mg kalio jodido. Tai pusė suaugusiųjų dozės;
- kūdikiams nuo 1 mėnesio iki 3 metų duodama 30–35 mg kalio jodido. Tai ketvirtis suaugusiųjų dozės;
- naujagimiams iki 1 mėnesio skiriama 15 mg kalio jodido. Tai aštuntadalis suaugusiųjų dozės.

Vienkartinė stabiliojo jodo dozė apsaugo skydliaukę 24 valandas. Naujagimiams iki 1 mėnesio amžiaus skiriama vienkartinė stabilaus jodo dozė. Nėščioms ir maitinančioms moterims – ne daugiau kaip dvi vienkartinės dozės. Kitoms gyventojų grupėms gali būti skiriamos kelios vienkartinės dozės, bet ne daugiau kaip 10. Jodo tablečių vartojimo trukmė priklauso nuo jodo radionuklidų išmetimo trukmės, pavojaus jų įkvėpti ar gauti su maistu.

Geriausia jodo tabletes gerti po valgio. Tabletes galima ištirpinti bet kokiame gėrime ar skystuose vaiko maisto produktuose. Ištirpintos tabletės vartojamos nedelsiant, nes greitai tampa neaktyvios.

Paprastai jodo tabletės pašalinių reiškinių nesukelia. Labai retai pašaliniai reiškiniai yra skrandžio skausmai, vėmimas, viduriavimas, odos bėrimai, kurie išnyksta nustojus vartoti tabletes.

Jodo tabletės saugomos tamsioje vietoje, sandariai įpakuotos. Tablečių tinkamumo vartoti terminas yra nurodytas ant pakuotės;

19.3. evakavimas;

19.4. **kvėpavimo takų apsauga.** Kvėpavimo takų apsaugai naudojami kvėpavimo organų apsaugos aparatai, specialūs respiratoriai, puskaukės, kaukės (žr. 3 pav.). Jų neturint, gali būti naudojamos medžiaginės apsaugos priemonės.

(4 priedo tęsinys)

3 pav. Įvairios kvėpavimo takų apsaugos priemonės

Ankstyvojoje avarijos fazėje gyventojams, kurie radioaktyviojo debesies praslinkimo metu yra atvira ore, rekomenduojama kvėpavimo takų apsauga (žr. 4 pav.). Taip sumažinama įkvėptų radioaktyviųjų aerozolių ir jodo radionuklidų sąlygota vidinė apšvita.

4 pav. Kvėpavimo takų apsauga avarijos ankstyvojoje fazėje

19.5. gyventojų ir transporto patekimo į užterštą teritoriją reguliavimas ir apribojimas;

19.6. maisto produktų, geriamojo vandens bei pašarų apsauga;

19.7. kūno ir drabužių priemonių dezaktyvavimas (žr. 5 pav.). Kūno paviršiaus dezaktyvavimas vykdomas stacionariose ar mobiliuose sanitarinėse švaryklose (žr. 6 pav.) vykdam užterštumo kontrolę. Įmonėje radiacinę kontrolę vykdo Radiacinės saugos skyriaus specialistai, vadovaudamiesi Radiacinės apsaugos tarnybos avarinės parengties instrukcijos, DVSta-0812-31, reikalavimais;

5 pav. Kūno dezaktyvavimas sanitarinėje švarkloje.

6 pav. Mobilioji sanitarinė švarkla.

19.8. medicinos pagalba.

20. **Ilgalaikiai** apsaugomieji veiksmai yra taikomi vėlyvoje avarijos fazėje. Ilgalaikiai apsaugomieji veiksmai yra:

- 20.1. laikinas žmonių evakavimas;
- 20.2. galutinis žmonių iškeldinimas į pastovią gyvenamąją vietą;
- 20.3. aplinkos (teritorijos, objektų, transporto priemonių ir pan.) dezaktyvavimas (žr. 7 pav.);

(4 priedo tęsinys)

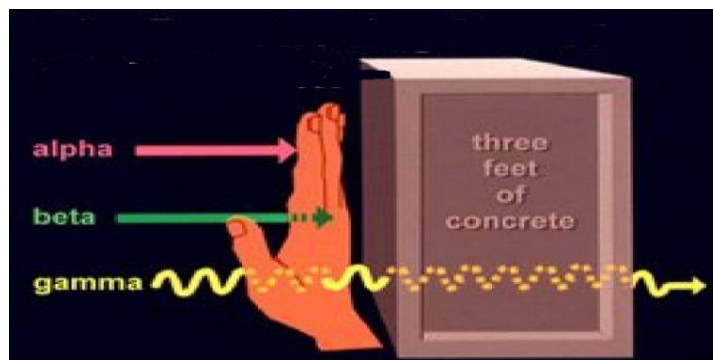
7 pav. Aplinkos objektų dezaktyvavimas

20.4. maisto produktų ir geriamojo vandens kontrolė;

20.5. atkuriamosios priemonės žemės ūkyje.

IV SKYRIUS SVEIKATOS APSAUGA NUO JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS

21. **Jonizuojančioji spinduliuotė** – tai alfa (α), beta (β) dalelių, gama (γ) spinduliuotė, kuriai sąveikaujant su medžiaga arba terpe susidaro skirtingų krūvių jonai (žr. 8 pav.).

8 pav. Jonizuojančiosios spinduliuotės rūšys.

22. Visas šias radioaktyvias daleles žmogaus organizmo audiniai sugeria arba jos prasiskverbia per audinius nepakitusios, tačiau sulaikytos dalelės jonizuoja ląsteles. Ląstelių jonizacija yra žalingas procesas, galintis pakeisti organų būseną bei veiklą negrįžtamai, t. y. sukelti vėžį. Jonizuojančioji spinduliuotė sukelia genų mutacijas ir gali būti paveldimų ligų priežastimi, skatina onkologinius procesus ir sukelia spindulinę ligą.

(4 priedo tęsinys)

23. Jūs, prieš pradedami savarankiškai vykdyti savo pareigas, būsite išsamiai supažindinti su visais grėšiančiais įmonėje pavojais ir jų išvengimo arba maksimalaus sušvelninimo būdais.

24. Būtina žinoti, kad **išorinę apšvitą** lemia jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai, esantys šalia žmogaus. Yra trys galimybės išorinei apšvitai sumažinti arba jos išvengti:

- **apsauga atstumu**, kai žmogaus apšvita yra atvirkščiai proporcinga atstumo nuo šaltinio kvadratu, t. y. atsitraukus du kartus toliau nuo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio, apšvita sumažėja keturis kartus. Apšvitos nuo alfa arba beta spinduliuočių galima visiškai išvengti stovint atokiau nuo šaltinio;

- **apsauga laiko trukme**, kai apšvita yra tiesiog proporcinga laikui, per kurį jonizuojančioji spinduliuotė veikia žmogų, t. y. kuo trumpiau žmogus bus arti šaltinio, tuo mažesnę poveikį jam padarys jonizuojančioji spinduliuotė;

- **apsauga priedanga (ekranu)**, kai spinduliuotę sulaiko drabužiai, statiniai, patalpos ir įvairūs kiti barjerai, todėl rekomenduojama jais naudotis kaip priedanga.

25. **Vidinė apšvita** tai veikiančios radioaktyviosios medžiagos, patekusios į organizmą įkvėpus ar nurijus. Jos yra ypač pavojingos žmogaus organizmui, nes veikia visą laiką, kol būna kūne.

26. Norint apsisaugoti nuo vidinės apšvitos, reikia vengti vykti į užterštas vietas arba stengtis kuo greičiau iš jų išvykti, nevartoti užterštų maisto produktų ir geriamojo vandens. Išvykti iš užterštų vietų galima tik per dezaktyvavimo punktus, kuriuose išmatuojama žmogaus ir daiktų radioaktyvioji tarša ir nuo kūno bei aprangos pašalinamos radioaktyviosios medžiagos.

Maisto produktų tarša

27. Maisto produktuose esantys radionuklidai yra vienas svarbiausių žmonių apšvitos šaltinių. Maisto produktų radioaktyviajai taršai įtakos turi aplinka, ypač dirvožemio radioaktyvioji tarša. Maisto produktų radioaktyviosios taršos kontrolei skiriamas ypatingas dėmesys.

28. Lietuvoje radionuklidų kiekio maisto produktuose bei geriamajame vandenyje tyrimai atliekami nuo 1965 m. Svarbu tokius tyrimus atlikti nuolat, nes matavimo rezultatai rodo apšvitos dozių kitimo tendencijas. Vykdam monitoringą vidutiniškai per metus ištiriama per 100 maisto bei per 140 geriamojo vandens mėginių iš įvairių šalies rajonų, tarp jų iš VI IAE galimos įtakos zonos.

29. Aplinkos, geriamojo vandens, maisto produktų ir jų žaliavų, statybinių medžiagų, kurie gali lemti žmogaus apšvitą, taršos radionuklidais monitoringą Lietuvos Respublikoje organizuoja ir atlieka Radiacinės saugos centras.

(4 priedo tęsinys)

30. Užterštų maisto produktų ir geriamojo vandens vartojimo ribojimas arba draudimas yra svarbūs apsaugomieji veiksmai ankstyvojoje (radioaktyviųjų medžiagų išmetimo) fazėje ir vėlyvoje avarijos fazėje.

31. Atsižvelgiant į bendrąją avarijos klasę, prognozuojamą avarijos mastą, radioaktyviojo debesies judėjimo kryptį, gyventojai yra perspėjami nevalgyti atvirame lauke augančių lapinių daržovių, vaisių, uogų, negerti neuždengtų šachtinių šulinių vandens, o ganiavos metu negerti pieno 100 km spinduliu 2-3 savaites arba kol nebus atlikti tyrimai.

Jums pasirengus savarankiškai vykdyti pareigas, tiesioginis vadovas įteiks atmintinę, kurioje bus nurodyta Jums skirtų kalio jodido tablečių ir asmeninių apsaugos priemonių saugojimo vieta, gavimo ir panaudojimo tvarka bei pateikta visa Jums reikalinga informacija gaisro ir avarijos įmonėje atveju.

Apie įvadinio instruktavimo metu gautas žinias prašome pasirašyti instruktavimo žurnale.

LINKIME SĖKMĖS DARBE!

(Įvadinių instruktavimų VĮ IAE avarinės parengties ir civilinės saugos klausimais pravedimo apskaitos žurnalo formos pavyzdys)

**ĮVADINIŲ INSTRUKTAVIMŲ VĮ IAE AVARINĖS PARENGTIES IR CIVILINĖS SAUGOS KLAUSIM AIS PRAVEDIMO
APSKAITOS ŽURNALAS**

Eil. Nr.	Instruktavimo data	Instruktuojamojo pareigos, vardas ir pavardė	Instruktuojančiojo asmens pareigos, vardas ir pavardė	Parašas	
				Instruktuojančiojo	Instruktuojamojo
1.	20__-__-__				
2.	20__-__-__				
3.	20__-__-__				
...	...				